

Halbeegyada Hormarka Kobaca: 0 illaa 6 Bilood

Developmental Milestones: 0 to 6 Months (Somali)

Hormarka kobaca waa xirfadaha ama dabeecadaha inta badan carruurtu bilaabi doonaan ama ay xifdin doonaan marka ay qaaraan dhowr sano. Carruurtu waxay halbeegyada kobaca u gaaraan qaabab badan: hadalka, waxbarashada, dhaqdhaqaqa, iyo ciyaarista. Waxaa jira waxyaabo aad la sameyn karto cunugaaga si aad oga caawiso inuu gaaro halbeegyadaan.

Xirfadaha Garashada, Ciyaarta, iyo Hadalka

Fiiri cunugaaga si uu u muujiyo astaamahaan marka kuu jiro 0- illaa 6 billood:

- Wuu aaamusaa marka aad kor u qaado
- Wuxuu fiiriya qofka magaciisa ugu waca
- Wuxuu fiiriya dhanka codku kasoo baxaayo
- Waxay muujiyaan dhoola caddeyn marka aad la hadasho (2 billood)
- Waxay aqoonsadaan gacmahooda (3 billood)
- Wuxuu ka jawaabaa codadadka uu garanaayo
- Wuxuu muujiya dhooda caddeyn marka lala ciyaaro ayadoo la iska qarinaayo
- Carruurta yaryar
- Waxay bilaabaan inay aqoonsadaan daryeel bixiyahooda
- Waxay fiiriya ayna isha la raacaan shey'yaasha / boonbilayaasha

Xirfadaha Dhaqdhaqaqa

Cunugaagu wuxuu bilaabi doonaa inuu sameeyo dhaqdhaqaq badan maadaama uu sii waynaanaayo. Fiiri dhaqdhaqaqaan:

- 0 ilaa 3 billood
  - Wuxuu fiiriya geesaha. Wuxuu muddo yar kor u qaadaa madaxa marka uu ku jiifo caloosha.

- 3 billood
  - Wuxuu isku qabtaa gacmaha wuxuuna la galaa afka
  - Wuxuu ruxaa boonbilah, wuxuuna salaaxaa qalabka ilmaha
  - Wuxuu inta badan dhaqdhaqaajiyaa lugaha marka uu dhabardhabar u jiifo
  - Wuu fariistaa haddii la caawiyo wuxuuna iskudayaa inuu si quman u fariisto
  - Wuxuu culeyska saaraa lugaha marka aad ka caawinayso inuu istaago
- 3 ilaa 4 billood
  - Wuxuu dhulka dhigtaa jilbaha wuxuuna kor u qaadaa madaxa si uu geesaha u fiiriyo asagoo ku jiifa caloosha
- 4 billood
  - Wuxuu gacanta la raacaa oo uu soo qaataa walxaha
- 4 ilaa 6 billood
  - Wuxuu isku gediyyaa dhanka caloosha iyo dhabar-dhabar
- 5 ilaa 6 billood
  - Wuxuu isticmaalaa gacmihiisa si uu ogu soo qabsado cagaha asagoo marka uu dhabar-dhabar u jiifo

Sida Aad u Caawin Karto

Waxaad gacan ka geysan kartaa halbeega kobaca cunugaaga:

- Haddii aad ruxdo qalabka ilmuu ku ciyaraan. Haddii aad ka caawiso cunugaagu inuu soo qaato qalabka.
- Haddii aad u dhiibto qalabka si uu usoo qaato.
- Haddii aad kolkooliso cunugaaga maalin kasta.
- Haddii aad cagahiisa iyo gacmihiisa istaabsiiso marka uu dhabar-dhabar u hurdo.
- Haddii aad la hadasho, la ciyaarto ciyarta la isqariyo, u qaado heeso.
- Haddii aad cunugaaga u oggolaado inuu ku fiiriyo uuna kula raaco wajiga adoo sameynaayo dhaqdhaqaaq.
- Haddii aad u oggolaado cunugaaga inuu dhaqdhaqaajjiyo indhisiisa iyo jirkiisa. Haddii uu isticmaalo qalabka ilmaha, moobeelada, boonbilayaasha leh muraayadaha, layrarka, ama midabada sida midabka cassaanka, caddaanka, iyo madoowga.
- Haddii uu u oggolaato inuu ku ciyaro sagxada guriga. Ku dhiirigeli inuu soo qaato uuna wax ku dhufto alaabaha.
- Haddii aad u oggolaato inuu kula ciyaro asagoo dhabar-dhabar u jiifa. Ka caawi inuu isku rogo dhanka caloosha iyo dhabar-dhabar.

Haddii aad qabto wax su'aalo ah oo ku saabsan kobaca ilmahaaga, wac dhakhtarkiisa ama dhakhtarka daryeelka siiya.